

שם: ענבל גלובוס

שם העבודה: הקשר בין תפקודים בינאישיים בקרב מטופלים בריאטריים לבין הצלחת הניתוח בטווח הקצר והארוך: מחקר מבוקר

מנחות: פרופ' יעל לצר, פרופ' ענת ברונשטיין-קלומק

תקציר

רקע:

תופעת ההשמנה בארץ ובעולם נמצאת בסימן עליה מתמדת בעשורים האחרונים ומעוררת דאגה ברמת בריאות הציבור. ניתוח בריאטרי מהווה היום את הטיפול היעיל ביותר להשמנה חולנית ($BMI > 40$) ק"ג/מ² (ומשפיע על הירידה המשמעותית ביותר במשקל. עם זאת כ- 20-35% מהמטופלים מתחילים לעלות חזרה במשקל בין 18-24 חודשים מהניתוח. חוקרים וקלינאים ניסו להתחקות אחר המאפיינים אשר יוכלו לנבא את הצלחת הניתוח לטווח הקצר והארוך. בין הגורמים שנבדקו היו גורמים התנהגותיים, פיזיים, חברתיים, פסיכוסוציאליים, כירורגיים ודמוגרפים. עם זאת, למיטב הידיעה, לא נבחנו סוגיות בתפקודים בינאישיים. תפקודים בינאישיים כוללים בין היתר בטחון בהתקשרות, מיומנויות בינאישיות ספציפיות (יכולת לתמוך באחר, יכולת להיות מעורב בחיי האחר, יכולת להיות אסרטיבי, יכולת ליזום ולנהל שיחה, היכולת לבטא רגשות (באופן שמותאם לסיטואציה החברתית), יכולת להתמודד עם ביקורת במצבים בין אישיים, והיכולת להתמודד עם קונפליקטים). ניתן לבחון את אותם מיומנויות בינאישיות במערכות יחסים במסגרות שונות (עבודה, חברה ופנאי, מערכת יחסים עיקרית, הורות ויחסים במשפחה הקרובה והרחוקה). תפקוד בינאישי נוסף בא לידי ביטוי גם ביכולת לווסת רגשות (יכולת הבנה רגשית, שימוש באסטרטגיות של ויסות רגשי, מודעות לרגשות, שליטה על דחפים, התנהגות מכוונת מטרה וקבלה של תגובות רגשיות).

מטרות:

למחקר יש שתי מטרות: האחת, לבחון את ההבדל בתפקודים הבינאישיים בין מועמדים לניתוח בריאטרי שעברו את הניתוח (עם וללא פתולוגיה של אכילה), לבין מועמדים לניתוח שלא עברו את הניתוח (ללא פתולוגיה של אכילה) ולבין נחקרים במשקל תקין. השנייה, לבחון את הקשר בין תפקודים בינאישיים לבין הצלחת ניתוח בריאטרי בטווח הקצר ובטווח הארוך.

שיטות:

המחקר התחלק לשני חלקים בהתאם לשאלות המחקר. החלק הראשון הוא מחקר מקרה ביקורת בו השתתפו 220 מועמדים לניתוח בריאטרי ממכבי שרותי בריאות, מעל גיל 18. המועמדים לניתוח חולקו לשלוש קבוצות: האחת, עם פתולוגיה של אכילה ($n = 67$) השנייה, ללא פתולוגיה של אכילה ($n = 129$) והשלישית, ללא פתולוגיה של אכילה שלא ניגשו לניתוח. ($n = 24$) שלושת הקבוצות הני"ל השוו ל- 68 משתתפים מהאוכלוסייה הכללית במשקל תקין (ללא פתולוגיה של אכילה). נבחנו הבדלים במדדים רגשיים (דיכאון וחרדה) ותפקודים בינאישיים (סגנון התקשרות, קשיים במיומנויות בינאישיות ספציפיות, מיומנויות בינאישיות במערכות יחסים במסגרות שונות וקשיים בוויסות הרגשי) בין ארבעת קבוצות המחקר. החלק השני של המחקר היה מחקר עוקבה פרוספקטיבי בו עקבנו אחר כלל המועמדים לניתוח שעברו את הניתוח. אותם מדדים שנבחנו בזמן 0 (לפני הניתוח) נבחנו גם בזמן 1 (לאחר שנה מהניתוח) ובזמן 2 (בממוצע 3 שנים מהניתוח). נתוני משקל וגובה נמדדו גם כן בכל אחד מהזמנים ונבחן הקשר בין תפקודים בינאישיים להצלחת הניתוח בטווח הקצר (שנה מהניתוח) ובטווח הרחוק (3 שנים מהניתוח).